

**Община Велико
Търново**

Весела Величкова, водещ финансов анализатор
v.velichkova@bcra-bg.com

Деница Николаева, финансов анализатор
d.nikolaeva@bcra-bg.com

	Първоначален рейтинг 08/2007г.	Актуализация 10/2008г.	Актуализация 12/2009г.
Кредитен рейтинг на община Велико Търново			
Дългосрочен рейтинг:	BBB-	BBB	BBB
Перспектива:	Положителна	Стабилна	Стабилна
Краткосрочен рейтинг:	A-3	A-2	A-2

Българска Агенция за Кредитен Рейтинг е единствената българска агенция, включена в списъка на Комисията за финансов надзор и нейните рейтинги се признават за нейните нужди наравно с международните агенции **Moody's, Standard & Poor's и Fitch**. До момента е присъдила кредитен рейтинг на почти всички водещи застрахователни компании. През 2004г. БАКР адаптира методологията за рейтинг на кредитоспособността на общини от ICRA (An associate of Moody's Investors Service).

Българска Агенция за Кредитен Рейтинг (БАКР) запазва дългосрочния кредитен рейтинг на община Велико Търново BBB, перспектива: стабилна и краткосрочен рейтинг A-2. Използвана е официално приетата от БАКР методология за присъждане на кредитен рейтинг на община (http://www.bcra-bg.com/files/file_67.pdf).

За изработването на кредитния доклад и присъждането на кредитен рейтинг е използвана информация от оценяваната община, Министерство на финансите, Национален Статистически Институт, Агенция по заетостта, база данни на БАКР, консултанти и други източници на публична информация. Като цяло през 2008г. общините отчитат подобрене в отчетените резултати, макар и по-слабо в сравнение с предходната година. Собствените приходи запазват тенденцията си на нарастване, но ръстът за 2008г. е едва 7% (при 35% през предходната година). За първи път през този период общините отчитат годишен спад в приходите от продажба на имущество, което е индикатор за намаляване

на зависимостта им към този приходоизточник, който няма смисъла на постоянен доход.

Налице е продължаващ ръст и в капиталовите разходи, вложени от общините, в рамките на 29% спрямо предходната година, като размерът на инвестициите все още остава недостатъчен за реализиране на инвестиционните им програми.

На база тенденциите във финансовото състояние и правната регулация на общините, както и предвид глобалната икономическа криза, която рефлектира върху финансовото им състояние, считаме, че цялостният системен риск, свързан с дейността им, се увеличава на умерен.

През 2008г. естественият прираст на населението в община Велико Търново се запазва положителен и нараства, което оценяваме силно положително. Общо произведената продукция на територията на общината бележи ръст от 27% на годишна база през 2007г. С най-голям дял се запазва преработващата промишленост – 44% и годишен ръст от 28%. Предприятията на територията на общината като общо реализират положителен финансов резултат, който отново е най-висок в преработваща промишленост. **БАКР запазва риска, произтичащ от външните фактори, нисък.**

През 2008г. община Велико Търново отчита оперативен дефицит в размер на 5 098 хил.лв., което представлява 19% от приходите за местни дейности на общината. Резултатът от инвестиционна дейност е положителен, в размер на 4 136 хил.лв. Като цяло общината реализира дефицит на стойност 962 хил.лв. Собствените приходи на община Велико Търново през 2008г. отбелязват спад от 3%,

основно по линия на приходите от продажба на имущество, където отчетеното намаление е в рамките на повече от 57%. Като положителен фактор отбелязваме увеличението на данъчните приходи (над 13%). Основно перо се запазва данъкът при придобиване на имущества, където обаче се наблюдава намаление в рамките на 5%. Нарастват постъпленията от такси – ръст е налице при всички основни пера. Текущите разходи на община Велико Търново отбелязват ръст от 7% главно по линия на разходите за заплати, където увеличението е в рамките на 43%. Като положителен фактор оценяваме високия ръст на капиталовите разходи, основно по линия на разходите за придобиване на ДМА, където ръстът е 1,3 пъти.

През 2008г. средствата, разходвани за общи държавни служби, се увеличават с 63%, като ръст отбелязват и текущите, и капиталовите разходи. Разходите по функция „Образование“ отбелязват спад през последната година. Издръжката намалява по всички основни дейности, капиталовите разходи също отбелязват спад. Значителен спад отбелязва издръжката по функция „Социално осигуряване, подпомагане и грижи“, основно по линия на разходите за дейностите „Програми за временна заетост“ и „Домове за възрастни с умствена изостаналост“.

Разходите по функция „Жилищно строителство, БКС и ООС“ през 2008г. отбелязват ръст от 37% на годишна база. Текущите разходи достигат ~8 169 хил.лв., като увеличението е по линия на дейностите „Водоснабдяване и канализация“, „Чистота“ и „Озеленяване“.

И през 2008г. община Велико Търново запазва положителна тенденция при почти всички анализирани показатели в сравнителен план. Общите приходи на общината на глава от населението изпреварват средните за общините – областни центрове и са на нивото на средната стойност за страната. Собствените приходи леко изостават спрямо средните за страната, но все още са малко по-високи от средните за общините – областни центрове. Положително оценяваме спада на дела на приходите от продажба на имущество в собствените приходи на община Велико Търново, за сметка на увеличение на приходите от местни данъци и такси.

По отношение на мениджмънта на общината не са налице съществени промени през периода на актуализация. *БАКР запазва риска, произтичащ от мениджмънта, нисък, а този*

от цялостната оперативна дейност – относително висок.

Данните от изготвената финансова прогноза показват, че през целия прогнозен период общината е в състояние да покрива минимално необходимите разходи със средства от собствени приходи и ОИС. Във втория вариант на прогнозата общината ще реализира положителен резултат от оперативна дейност и нетен паричен поток, който през последната година от периода е в размер на 4 324 хил.лв. *БАКР счита, че общината ще се характеризира с много добра кредитоспособност както в краткосрочен, така и в средносрочен план.*

Основни финансови показатели в лева

	2006	2007	2008
Общо приходи	37 313 440	46 897 081	63 683 505
Приходи за местни дейности в т.ч.	16 705 638	22 266 836	26 523 964
Собствени приходи:	14 412 930	19 410 626	18 795 939
- данъчни приходи	3 849 908	4 993 885	5 650 033
- неданъчни приходи	10 563 022	14 416 741	13 145 906
Субсидии и трансфери за местни дейности	2 289 708	2 856 210	7 728 025